

Віддамо шану регентам

Свого часу в «Рідному краї» була надрукована стаття гошанця Анатолія Шолодька про те, що в Рівному у 1930-х роках, польської доби, функціонувала школа, де готували регентів церковних хорів або, як ми їх ще називали, дяків чи псаломщиків. Так от, ті курси закінчив і садівський псаломщик В.П.Главінський. Родом з Козлина, що в Рівненському районі, він після навчання став регентом нашої церкви. А приїхав у село через те, що його сестра Марія виїшла заміж за садівського вчителя Зінкевича, про якого я розповідав у газеті в червні 2000 року.

Позаяк Володимир Порфирович квартирував у моєї дядини Марини Озарчук, до котрої я часто приходив, то, звичайно, в пам'яті міцно засів і його світлий образ. Хоч в Рівному Главінський вивчив старослов'янську мову, проте мав документи про служіння літургії на українській. А це, скажу я

вам, було ой як не просто зробити. Адже подібний дозвіл тоді майже нікому не давали.

Оскільки священик у Садовому був за національністю росіянином, то й літургії у храмі велися по-церковнослов'янському. Але одного разу хор заспівав «Вірую» рідною мовою. Почувши це, батюшка Пижицький (він не міг вимовляти літеру «л») закричав через усю церкву, звертаючись до регента: — Бовван, что деваешь?!

Одночасно і князь Лукомський, місцевий поміщик та теж росіянин, попрямував до дверей.

До слова, про князя. Хоч він мав власне авто, та до храму завше приїздив на конях і заходив всередину виключно з північного боку. При цьому на лівій руці пана висіла незмінна ліска.

Ставав Лукомський також зліва від вівтаря, а ми, дітвора, чимдуж бігли, аби поцілувати руку князю і княгині. А все тому, що дружина поміщика Катери-

на після такої пошани повсякчас обдаровувала цілувальників грошима.

Восени 1939 року в Садовому повернувся наш односелець Яків Стихун, який доти був ченцем у Почаївській лаврі. Коли Главінський довідався про те, що монахів з монастиря вигнали більшовики, то поступився Стихуну своїм місцем псаломщика.

Під час німецької окупації церковна служба у селі велася українською мовою. Про це я знаю тому, що завжди ходив до храму, оскільки був паламарем і прислужував батюшці. Пам'ятаю, в паламарні завжди стояло вино у пляшках для приготування причастя. Другий паламар, вже покійний Петро Фурманець, думаючи, що я теж не байдужий до міцних напоїв, навчав мене, як пити вино, щоб не помітили:

— Яка пляшка почата, з тії і відпивай. І так з кожної.

Однак я, підліток, боявся і вина не чіпав. А Петро лив.

Після визволення церковна служба знову пере-

йшла на церковнослов'янську мову. Запитавши якимось про це у Стихуна, почув у відповідь:

— Мене викликали у відділ НКВС і попередили, що якщо співатиму по-українськи, то опинюсь там, де живуть білі ведмеді.

Коли я став бригадиром, то часто заходив до Стихуна в гості. Яків Дмитрович щиро радів цим візитам, оскільки дуже любився їсідувати з мною. До розмов майже завше підключалася його дружина, якій зазначене теж було до вгодби.

Либонь, не лише в мене, а й у більшості садівчан про Стихуна залишилися лише добрі споми-ни. Був він людиною незлобливою, простою, ніколи не задавався, працював у колгоспі, керував на сінокосі, любив виконувати усе власноруч.

А от Главінський став відтак священиком, як і його батько. Друга сестра регента, Галина, яка й нині мешкає в селі, дуже постраждала під час минулої війни, позаяк була ув'язнена в нацистському концентраційному таборі, важила трохи більше 30 кілограмів і мало не загинула в крематорії. Про ці нелюдські страждання ще й досі нагадує номер-тавро на її лівій руці...

Яким ОРЕЛ,
громадський
кореспондент «Рідного
краю», краєзнавець,
старожил Садового.